

KORTÁRS HORVÁT KÖLTŐK

JOSIP SEVER (1938–1989)

BALLADA A HORVÁT ÉS A SZERB SZAVAKRÓL

És amikor majd végleg kiölik
egymást a szerb
és a horvát szavak.
Vajon mi marad?
Marad a néma nyelv,
marad a madarak nyelve,
marad a fáké,
a virágoké,
a bogaraké és
a csecsemőké.
Megmarad majd
a méhek nyelve,
a dongóké és a katicabogáré.
Megmarad
a lovak nyelve,
a teheneké és
a szamáré,
a cicáé és
a szibériai tigrisé.
És majd akkor a legkiválóbb

szibériai bányákból,
érchegekből
rózsaszín hajnal fakad.
Amikor majd
horvát–szerb
nyelven fognak csevegni
valamiféle
világúrból
érkezett
ismeretlen
lények.

TITO BILOPAVLOVIĆ (1940)

ISMEREM ÉN AZ ILYENEKET!

Ismerem én az ilyeneket! Minden reggel
társadalmi lakásuk erkélyéről figyelik
a világ rezdüléseit.
Sőt a messzeséget fürkészik.

Számomra felettébb gyanús,
hogy már kora hajnalban ébrednek, csak azért,
hogy neszeket hallgassanak, hogy a napkeltét
bámulják. Ismerjük mi az ilyeneket.

Engem, elvtársaim, zavar a lárma, őt miért nem?
Süket talán? Mi a baja?
Különben is, kérem szépen, a napba nézni
csak a vakok bírnak.

Ismerem én az ilyeneket, csak alakoskodnak.
A dolog háttere felettébb gyanús.
Szó mi szó: reggelente miért nem megy dolgozni,
mint a többi rendes ember?

SLAVKO JENDRIČKO (1947)

SZABÁLYOS ÉLET

az én írásomnak a fő
jellemzője a fegyelem
költeményeim rendszere
és a totalitárius állam berendezkedése között
nem akarok párhuzamot vonni

csak precíz vagyok
csak óvatos
nyugodtan mosolyoghattok
szabatos nyelvben élek

csak így mondhatom el magamnak:
angyal vagy
szárnyaid suhogása
félelemről árulkodik

BRANKO MALEŠ (1949)

„THIS IS NOT A LOVE SONG”

a kankó fehér csokrai között hagyta lak,
az újságospavilon előtt, ahol 500 ezer
kínai és mongol gyűlt össze szélvészgyors veszpákon!
itt van a szomszédasszonyom, maričičné is,
hogyan van hölgyem? még mindig rendszeresen
meglopja vállalatát a fia?
mindannyian örömmel nézegetnének,
de inkább eladlak; a kapott pénzből
megvásároljuk néhány születésnapodat,
összesűrítjük őket egy aranytól fénylő hétbe,
égjen csak a vagyonunk, lángoljon,
mint egy háborús film!
úgy szeretek gazdag, magas és szép lenni,

segéd leszek majd az egyetemen
és butikot is nyitok majd ott!
gyűrűs tubicám, maradj még a bódében,
van-e elég csokrod? a péniszek olcsók,
itt senki sem foglalkozik komolyan a szaporodással;
mert egyre kevesebb a kankó, mert az alumínium
túl drága,
és a nap is szűkebb, mert 35 éves vagyok
és kefirt iszom az erkélyen, és azt gondolom,
hogy a világ túl kicsiny, és még arra is gondolok,
hogy ki fog engem most felhívni és ki fogja
azt mondani, branko, légy az életem főszereplője,
én pedig erre majd azt válaszolom,
nem, most éppen sok a dolgom, hívjon máskor,
milyen gyönyörűek a bölcsészkarri asszisztensek!

megettem a sorsjegyet, alice-t és a szarkát,
megittam száz kancsó mesét,
mert fiatal voltam, kétségbeesett gyorsúszó!
az őserdő mélyén mindannyian engem figyeltek,
határtalan voltam és az ajkaim is milyen szép húsosak!
emlékszel-e maričič asszony?
emlékszel-e arra, mikor pusztá kézzel belenyúltam
az égő televízióba? jasna volt a neve,
nagyon kipirult, aztán meg hogy nyávogott!
emlékszel-e, hófehér pénztárosnő, arra, mikor
szélvédő voltál és a karlovac felé vezető
új autópályán ölemben lovagoltál?
emlékeznek-e az elnök urak, amikor
kilencéves koromban hadat üzentem
kínának, mongóliának és japánnak?
istenem, emlékeznek-e önök
egyáltalán valamire?

MILORAD STOJEVIĆ (1948)

PÉCS A MECSEKRŐL NÉZVE

Megfordíthatatlan névjegyzék szerint: Branka Džebićnek, Irvin Lukezićnek, Ivo Pranjkovićnak, Krešimir Bagićnak és Marko Samardžijának, magamat kihagyom, mert Kutinán állok egy telefonfülkében

*Eci-peci-Pécs, ide ötezer forintot
Az éjszakai bulira
A négytornyú katedrális irányába,
Vagy pediglen a katolikus dzsámi felé,
Ahol hamvazószerda előtt horvátok imádkoznak.
Merthát az iskola rossz,
És különben is Szigetvárig még van idő dumálni,
Ha a sapkákról és a tudatfolyamunkból
Származó pihék ellenfélre találunk.*

Barcs olyan reményteljes, hogy nem hagyhatjuk ki,
De: mondd, hogy Pécs, vagy hogy kém a kén,
Kutina pedig Fiume, a Lada pedig ládázás,
Az utazás pedig egy sarok Pozunban,
Hol véreink szimpoziontot ülnek a magas vérnyomásról.
Csak a vezeklők utaznak vonattal,
Előszóként álljon itt Gulyás Gyurika gondolata,
Amit Magyarország miatt mormolunk
Magunkban fáradtan és halkan:
*Ebben az atmoszférában a Don Quijoték
Nem térnek vissza otthonaikba.*
Az imént felsoroltak közül jó néhányan
Ezt szó szerint gondolják:
Ebben az atmoszférában a Don Quijoték
Nem térnek vissza otthonaikba.

Ez érthető is:
Mindannyian a nyulat keressük
az első versszakból.

JAGODA ZAMODA (1954)

SZÉP IDŐ ÉS KELLEMES HÉTVÉGE

szép idő és kellemes hétvége
hogy valaki megértsen, szeressen és tiszteljen
szeretni és valaki által szeretve lenni
segíteni a tehetetleneken
a boldogságnak nincs definíciója
nem tudni
mert közelednek az ünnepek
valaki akivel megosztod a bánatot és az örömet
nem boldog
siker az iskolában, a társadalomban, a családban
jó viszonyban a szülőkkel és a barátokkal
megbecsülés
levizsgázni és elhelyezkedni
múló és tartós élvezetek
otthon (Kutinán) lenni a szerelmemmel
jól szórakozni
jó nap, szép éjszaka
még nincs
találni valamit az utcán
a boldogság nem lehet pillanatnyi
amibe belekezek az menjen mint a karikacsapás
diploma
nem lehet körülírni
nincs ok öröme
szabadság
napfény a tanterem ablakában
egészség és szerelem
semmi
hogy minden stimmeljen
nem tudja
valami meghatározhatatlan; gyorsan megtalálsz
de még hamarabb elveszíted
nem nagyon boldog

szeretni és valaki által szeretve lenni
 sikerüljön a suliban
 a beteljesülhetetlen
 a vágyak teljesülése
 szociológiából négyest kapni
 elégedettség
 szép nap
 letenni a vizsgákat és elmenni Olaszországba
 szerelem, fiú
 szép idő
 szép idő
 az ünnepeket a természetben tölteni
 szerelem
 ha valaki megért
 mondjuk, egy bizonyos szempontból
 semmi

BRANKO CEGEC (1957)

A DOLGOK ÁLLÁSA

földszint, 22 négyzetméter: szoba, fürdőszoba, konyha.
 emília, bernarda & branko.
 a jövedelem: 32 ezer, az albérlet és a rezsi: 21 ezer.
 emília hat hónapos.
 odakinn esik.
 tavaly 250 márkát takarítottunk meg,
 elmentünk triesztbe, és emíliának vettünk egy csizmát,
 síruhát, pólót, sapkát és kesztyűt.
 és egy milka csokoládét.
 ma október 25-e van.
 nincs pénzünk tejre.
 odakinn esik.
 bernardának és brankónak nincs télicipője.
 hat nap múlva talán kapunk fizetést.
 veszünk majd tejet és kifizetjük a lakbért.
 még csak 3000-rel tartozunk.

a hétvégén branko majd elmegy
a nagyszülőkhöz, és hoz krumplit, tojást és csirkehúst.
odakinn esik.
nincs kedvem victor hugót olvasni.
a cibona bécsben játszik.
ott van csokoládé.
emília nagyon szereti.
odakinn esik.
az írógépem szalagja megkopott.
bernardának ki kellene mosni a pelenkákat,
de elfogyott a mosópor.
nemrég megpályázott egy munkahelyet,
de nem akarják felvenni.
zágrábban az exploited koncertezik.
láttam egy éhező asszonyt az ilicán.
az eső még mindig esik.
a száva alig folydogál.
branko nem ment el sisakba,
mert nem volt pénze autóbuszra.
azt mondják, rosszul politizál.
harmadik hete nem veszek újságot.
emíliának két foga nőtt.
branko nem szereti a vonalakat.
edo hozott két csokoládét.
azt mondtam neki:
emília sötét bogárszeme beléd fog harapni!
aztán beesteledett.
odakinn esik.

FENYVESI Ottó fordításai